

Miejsce
na naklejkę

dysleksja

MOU-P1 1P-092

**EGZAMIN MATURALNY
Z JĘZYKA UKRAIŃSKIEGO
POZIOM PODSTAWOWY**

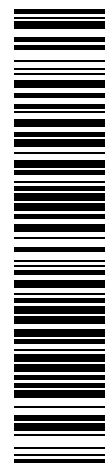
Czas pracy 170 minut

Instrukcja dla zdającego

1. Sprawdź, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 12 stron. Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
3. Nie używaj korektora, a błędne zapisy przekreśl.
4. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie podlegają ocenie.
5. Możesz korzystać ze słowników językowych.
6. Na karcie odpowiedzi wpisz swoją datę urodzenia i PESEL. Nie wpisuj żadnych znaków w części przeznaczonej dla egzaminatora.

Życzymy powodzenia!

**MAJ
ROK 2009**

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie **70 punktów**

*Część I – 21 pkt
Część II – 49 pkt*

**Wypełnia zdający przed
rozpoczęciem pracy**

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL ZDAJĄCEGO

--	--	--	--

**KOD
ZDAJĄCEGO**

Część I – rozumienie czytanego tekstu

Прочитай уважно текст Володимира Шарова і Тетяни Чернолуцької *Зворотний відлік*. Дай відповіді на запитання. Відповідай тільки відповідно до тексту і лише власними словами, якщо у завданні не передбачено інше.

1. Десять років минає з того дня, коли український космонавт Леонід Каденюк у складі міжнародного екіпажу злетів на навколосемну орбіту на американському шатлі «Колумбія».
2. На полиці апаратної телекомпанії «Форум» підготовлені до перегляду відеокасети, які ми колись нашвидку підписали червоним маркером: «NASA. Texas – Florida». Хочемо почати з кінця і знайти кадри, що зафіксували, як на електронному табло, встановленому перед ложею преси на космодромі імені Кеннеді, розпочався відлік останніх хвилин перед стартом, а ми схвильовано дивилися на яскраво освітлений космічний корабель удалині.
3. М'яко замуркотів відеоплеєр, приймаючи касету. Побігли цифри тайм-коду, і на темних моніторах спалахнули блискавки. Десять років тому Х'юстон зустрічав нас тропічною зливою. Ми переглядаємось – це не та касета. Але ж треба з чогось починати.
4. Х'юстон – центр підготовки астронавтів Національного аерокосмічного агентства США (NASA) розташований на околиці міста, там, де починаються неосяжні техаські прерії. Територія комплексу, здається, безмежна. Бо ж, насправді, тут міститься ще багато чого – злітно-посадочні смуги для літаків і космічних човників-шатлів, музей історії космічних досягнень, освітній центр із двома кінотеатрами й космічними атракціонами для дітей і дорослих, наукові лабораторії й випробувальні стенди. На автопоїзді з відкритими вагончиками туристи прямують до вражаючої виставки космічної техніки. Просто неба стоять ракети-носії, космічні кораблі, капсули й модулі, реактивні двигуни розміром з дві залізничні цистерни.
5. Ми їдемо далі повз величезні металеві ангари – до Центру керування польотами. Саме там на нас чекав Леонід Каденюк, який ось уже рік готувався до польоту на «Колумбії».
6. [...] Каденюк у блакитному комбінезоні з чорно-золотавими нашивками (одна з них – прапор України) виглядає в цьому фантастичному середовищі природно, поводитьсь звично й невимушено. Адже за його плечима – двадцятирічний досвід підготовки в радянському загоні космонавтів. Тільки в тренажерних залах Зоряного містечка стояли макети космічного корабля «Буран» і модулі орбітальної станції «Мир».
7. [...] Кожен космонавт бере з собою на орбіту якісь особливо дорогі йому речі. Проте існують жорсткі обмеження на їхні вагу й розміри. Серед таких реліквій Леонід Каденюк приготував прапор і герб України, портрет Тараса Шевченка, кілька касет з українськими піснями. Він показав нам і *Кобзаря*.
– Цю книгу хочу взяти обов'язково – це наша пам'ять, наша історія. Але це видання завелике. І в мене прохання – якщо у вас є трошки менших розмірів *Кобзар*...

За два тижні в Києві ми розповіли про це прохання космонавта народному артистові України Анатолію Солов'яненку, коли зустрілися для зйомок у нього вдома (Царство йому Небесне). Співак вийшов в іншу кімнату й повернувся з невеликим репринтним виданням Шевченкового «Кобзаря» й касетою із записами своїх пісень.

8. [...] Згодом Леонід Каденюк вдячно розповів нам, що той *Кобзар* побував у космосі. Знадобилися й касети – космонавт організував на орбіті вечір української пісні. Звучав у космосі й гімн України. А ще Каденюк узяв із собою чорно-білу світлину свого товариша, льотчика Леоніда Іванова, який загинув під час випробувань. Український космонавт помістив її на видному місці в кабіні корабля. Ми бачили це фото ще в Х'юстоні – русявий хлопець із гермошлемом у руках стоїть біля сріблястого винищувача і втомлено усміхається. Командир «Колумбії» Кевін Крігел і всі члени екіпажу поставилися до цього вшанування з розумінням. Бо ж троє американців теж були льотчиками-випробувачами.
9. [...] Доправляємо до плеєра чергову касету відеоспогадів. На моніторах з'являється крокодилячий писок із виряченими очима. [...] Це, нарешті, космодром імені Кеннеді. Крокодили тут живуть із правіку, коли ще в цих болотяних джунглях стояли вігвами пращурів Оцеоли, вождя семинолів. Про існування крокодилів і змій попереджають оголошення, що стирчать на узбіччі, за ними – щільна стіна дерев, оповитих ліанами.
10. Того листопадового дня над Флоридою раптово знялася буйна тропічна злива, замішана з уривчастими подихами вітру з океану. Низькі свинцеві хмари різали зірницю, й коментатори телевізійних новин почали висловлювати обережні сумніви щодо старту «Колумбії». Але щойно на космодром опустилися сутінки, як хмари, що весь день щільно обкладали мис Канаверал, зникли. Кажуть, що їх розганяють спеціальною сумішшю, яку скидають із літаків. Вітер непомітно вщух, і над космодромом імені Кеннеді засяяли чисто вмиті зорі. Вони немовби вдивлялися вниз, на землю, де стояв готовий до старту космічний корабель «Колумбія». І тоді електронний годинник, встановлений перед пресцентром космодрому, нарешті почав зворотний відлік.
11. Старт космічної системи «Спейс-Шатл» для персоналу космодрому на мисі Канаверал і численних глядачів – подія досить буденна, адже це була вже вісімдесят сьома місія шатлів, що відбували на роботу в космос. Коли на таймері з'явилося чотири нулі, «Колумбія» оповилася хмарою диму й вогню. Земля задвигтіла під ногами – а ми ж стояли за три кілометри від стартового майданчика.
12. Протягом двох тижнів, проведених на орбіті, космонавт-дослідник Леонід Каденюк провадив біологічні експерименти. Про їхню сутність ми попросили розповісти співробітницю NASA доктора Ріну Томсон. Вона показала нам лабораторію й обладнання, яким у космосі користувався пан Леонід.
– На борту «Колумбії», – роз'яснює пані Томсон – вирощуватимуться рослини, спеціально виведені в результаті копіткої селекції для досліджень у космосі. Мета експерименту полягає у спробі досягти успіху в штучному запиленні рослин, іншими словами, – у спробі відтворити життя в умовах невагомості. Тут, на Землі, цей процес природний, але на орбіті, на борту космічного корабля, зовсім інші, специфічні умови. І рослини там часто відмовляються плодоносити.
13. Комусь такі експерименти видаються незрозумілою забавою, на яку витрачаються мільйони доларів, – говорить вона. – Істина ж полягає в тому, що біологічні експерименти Леоніда Каденюка є частиною послідовних кроків дослідників міжнародної спільноти, спрямованих на досягнення головної мети – йдеться про забезпечення діяльності орбітальних станцій під час багатомісячних перельотів до інших планет. У цьому ж ряду й створення, скажімо, постійної бази на Місяці. Узяти із собою достатню кількість їжі, вітамінів тощо просто неможливо. Тож плоди з бортових плантацій повинні скласти основу раціону космічних мандрівників.

ЗАВДАННЯ
Дай відповіді**Завдання 1 (1 бал)**

На основі 4 абзацу напиши словами українське значення абревіатури NASA.

.....

.....

Завдання 2 (2 бали)

Що вказує на те, що центр підготовки астронавтів у Х'юстоні – це комплекс? Скористайся 4 абзацом.

.....

.....

.....

.....

Завдання 3 (2 бали)

Маючи на увазі 7 абзац, напиши в якому значенні вжите слово “реліквія”.

.....

.....

.....

.....

Завдання 4 (2 бали)

В який спосіб космонавт Л. Каденюк підкреслив, побуваючи в космосі, свою громадянську й патріотичну поставу? Дай відповідь на основі 8 абзацу.

.....

.....

.....

.....

Завдання 5 (1 бал)

Чому космонавт помістив у кабіні космічного корабля фотографії загиблого товариша – льотчика? Дай відповідь на основі 8 абзацу.

.....

.....

.....

.....

Завдання 6 (2 бали)

На основі 9 і 10 абзаців напиши, якими особливостями виділяється клімат, фауна і флора Флориди.

.....

.....

.....

.....

Завдання 7 (2 бали)

Прочитуй 2 з-посеред 3 вислови – метафори (10 абзац).

.....

.....

.....

.....

Завдання 8 (1 бал)

Що означали на таймері 4 нулі? Вибери правильну відповідь, спираючись на 11 абзац.

- а) готовість до польоту
- б) відкриття польоту
- в) старт космічного корабля
- г) технічні пошкодження

Завдання 9 (2 бали)

На основі 12 абзацу поясни, у чому полягали біологічні експерименти українського космонавта.

.....

.....

.....

.....

Завдання 10 (2 бали)

Відшукай у 13 абзаці по одному реченні, в якому містяться **опінія** та **повідомлення про факт**. Прочитуй.

- а) **опінія**

.....

.....

- б) **повідомлення про факт**

.....

.....

.....

Завдання 11 (2 бали)

На основі 13 абзацу подай дві причини необхідності біологічних експериментів у космосі.

- а)
-
- б)
-

Завдання 12 (2 бали)

Вибери 2 відповіді. Автори написали статтю з метою:

- а) ознайомити з космічною термінологією
- б) наблизити особу українського космонавта Леоніда Каденюка
- в) представити досягнення США в ділянці космічних досліджень
- г) відзначити ювілей 10-ліття з дня космічного польоту українця у складі міжнародного екіпажу

**Część II – pisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim
zamieszczonym w arkuszu**

Та część zawiera dwa tematy sprawdzające umiejętność pisania własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu. Wybierz jeden z nich i napisz wypracowanie. Wybrany temat podkreśl.

Тема 1: На основі цілого твору Ліни Костенко *Маруся Чурай* та зокрема інтерпретації наведеного фрагменту зізнання головного героя – Гриця, розкрий обставини й причини його життєвого рішення.

Коли я йшов, Марусю, у повстання,
я твердо знав, що ти уже моя,
що це любов і перша, і остання,
що не знесе ніяка течія
мене убік. Що я уже нікому,
нікому в світі так не поклянусь.
Що з тих боїв, з таких боїв! –
додому
я вже навіки інший повернусь.
Бо вже таке підняв на свої плечі,
такою кров'ю в битвах освятивсь,
що всі оті домашні колотнечі
мене вже не засмокчуть, як колись.

Над Іквою потрапив я в полон.
Як нас вели, до сідел прив'язавши,
той шлях страшний, те крякання ворон
мені у пам'ять врзались назавше.
[...]

Вночі я втік. Лишатись було
згубно.
Зубами якимось руки розв'язав.
[...]

Ярами йшов, схищався десь у кручі.
Їв ягоди і гриз гірку кору.
Води набралось в чоботи хлипучі.

Не раз вже думав – ляжу та й умру.

І хай що хочуть – і земля стражденна ця,
і все, і всі, – я вичерпавсь до дна.
Але ж у мене мати-порожденниця,
і жде мене невінчана жона!

Зголоджений, я падав серед лісу
і руки дряпав об трухляві пні.
Я звірам заздрих, вовку заздрих, лису.
Тепла хотілось, затишку мені!

Я прибудився до чужої хати.
Була там дівка і гаряча піч.
Вона мене хотіла прикохати,
то я побув там тільки через ніч.
А вранці вийшов – туга моя степом
аж ген за обрій чорна, як рілля.
І я пішов, бо я ішов до тебе,
бо ти мені світила, як зоря.
- Я поки міг, то якимсь відгризався.
А в неї ж, знаєш, не язик – жало.
Що я намучивсь, що я натерзався!
А потім здався, ради не було.

Душа розм'якла якомсь, заморилась,
хоч коники ліпи, як з м'якуша.

До всього звикла, із усім змирилась
і від життя схотіла бариша.

Бо хто, як я, намучивсь на війні,
тому життя підскочило в ціні.

Але ж вернувся у ту саму хатку.
І знов потоки материних сліз.
І почалося все спочатку.
Кінець ти знаєш. Я повіз.

Робив, як віл. Трудився без спочинку.
Все занепало, не моя вина.
Так ці нестатки в'їлися в печінку
і вся ця передержана війна!

Усе воюєм, боремось...
А доки?
Не те щоб я невірний був Хома.
Але ж втерав уже чотири роки.
А що із того? Просвітку нема.

Я перестав од матері сахатись.
Потроху так почав і прислухатись.
[...]

Тема 2: Зображення степу вдень і ввечері. Порівняй на основі фрагменту повісті М. Гоголя *Тарас Бульба*. Зверни увагу на багатство і роль художніх засобів.

[...] Сонце виглянуло давно на розпогодженій блакиті і живущим теплодайним світлом своїм залляло степ. Усе смутне й сонне, що було в козацьких душах, миттю щезло; серця їхні стрепенулись, як птиці.

Степ що далі, то все кращав. Тоді увесь наш південь, увесь той простір аж до самого Чорного моря був неторканою зеленою пустелею. Ніколи плуг не переходив незмірними хвилями диких рослин. Самі лише коні, ховаючись у них, мов у лісі, витолочували їх. Нічого в природі не могло бути кращого за степ. Уся поверхня землі була немов зелено-золотий океан, по якому бризнули мільйони різнобарвних квіток. Крізь тонкі та високі стебла трави пробивалися блакитні, сині й фіялкові волошки; жовтий дрок стримів своєю пірамідальною верхівкою; біла кашка своїми шапками-парасольками рябіла на поверхні; занесений бо-зна звідки колос пшениці наливався в гущавині. При тонкому їхньому корінні нишпорили куріпки, повитягавши шийки. Повітря було повне всякого пташиного співу та свисту. В небі нерухомо стояли шуліки, розгорнувши свої крила і втупивши очі в траву. Гелгіт диких гусей, що сунули стороною, відлунював бо-зна в якому далекому озері. З трави рівним помахом крил підіймалася чайка і, розкошуючи, купалась у синіх повітряних

BRUDNOPIS